

Vero-osasto

Ympäristöministeriölle

Viite: Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 28.2.2014, Dnro YM046:00/2012

Lausunto villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen viranomaisten yhteistyötä ja työskentelyn kehittämistarpeita käsittelevän työryhmän loppuraportista

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa otsikossa mainitusta työryhmän loppuraportista. Kyse on ns. CITES-yleissopimuksen (SopS 44-45/1976) piiriin kuuluvien lajien ja niistä valmistettujen tuotteiden kaupankäynnin valvonnasta. Tavoitteena on varmistaa, ettei kansainvälinen kauppa vaaranna uhanalaisten lajien olemassaoloa. Tuontia ja vientiä säännellään lupajärjestelmän avulla. EU:ssa sopimuksen velvoitteet on toimeenpantu ns. CITES-asetuksella (338/97/EY). Komissio on antanut asetuksen täytäntöönpanoa koskevat suositukset (2007/425/EY) valvonnan järjestämiseksi. Työryhmä vertasi komission suosituksia pohtiessaan toimenpiteitä, jotka kehittävät viranomaisyhteistyötä ja kansallista valvontaa Suomen rajojen sisällä.

Ympäristöministeriö on CITES-sopimuksen hallintoviranomainen. Suomen ympäristökeskus SYKE on CITES-lupaviranomainen. Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS avustaa tieteellisenä viranomaisena muita viranomaisia. ELY-keskukset käsittelevät omalla toimialueellaan tiettyjä lupa-asioita. Tulli valvoo CITES-valvontaviranomaisena tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta ja tarvittaessa EU:n sisäisiä siirtoja. Tulli tutkii esitutkintaviranomaisena havaitsemansa luonnonsuojelurikokset ja -rikkomukset, joita paljastuu yleensä salakuljetusten yhteydessä. Lisäksi CITES-valvontaan kytkeytyvät poliisi, rajavartiolaitos, Evira (eläinten ja kasvien terveys), Suomen riistakeskus (metsästysluvat), riistanhoitoyhdistykset (metsästyksenvalvojat), Metsähallitus (erätarkastajat) ja Maaseutuvirasto (puutavara). Tällä hetkellä ei ole selkeästi sovittu, mitkä tahot vastaavat Suomen rajojen sisällä CITES-lajeilla ja -tuotteilla käytävän kaupan valvonnasta. EU:n sisämarkkinoilla käytävä kauppa on ajan myötä lisääntynyt. Myös verkossa tapahtuva myynti on runsasta, eikä sitä valvo kukaan.

Työryhmä esittää loppuraportissaan mm. *pysyvän CITES-viranomaistehtäviin keskittyvän yhteistyöryhmän perustamista*. Yhteis-

työryhmä seuraisi ja ohjaisi useamman viranomaisen yhteistyötä edellyttäviä tehtäviä, välittäisi tietoa ja laatisi CITES-valvonnan kansallisen toimeenpanosuunnitelman. Valtiovarainministeriö kannattaa pysyvän yhteistyöryhmän perustamista ja että Tulli olisi siinä edustettuna, kuten se on ollut työryhmässäkin.

Työryhmä ehdottaa myös *yhteisten, kohdennettujen valvontaoperaatioiden järjestämistä* vaikuttavuuden parantamiseksi. Raportin mukaan Tullin ja poliisin tietoon tulee vuosittain vähän rikosepäilyjä, mutta merkittävän osan arvellaan jäävän havaitsematta. Valtiovarainministeriö ehdottaa, että ensi alkuun pureuduttaisiin tietojen ja valmiuksien kehittämiseen. Operaatioiden kohdentamiseksi on tärkeää, että riskitekijät osataan tunnistaa. Työryhmä esittää koulutuksen lisäämistä ympäristörikosten valvonnasta ja tutkinnasta. Viranomaiskoulutuksessa olisi huomioitava kunkin valvontaroolin erityistarpeet (syyteharkinta, esitutkinta, tarkastustoiminta, lupakäsittely ja ohjaus). Yhtä lailla alan toimijoiden ja sidosryhmien tietoisuutta tulisi parantaa. Tähän vaikuttaa positiivisesti työryhmän ehdotus elvyttää vanha toiminta nimeämällä ELY-keskuksiin CITES-yhdyshenkilöt. Tietoa voi välittää myös seminaarein ja esittein, kuten työryhmä on esittänyt.

Työryhmä piti tärkeänä, että esitys *luonnonsuojelurikoksen törkeän tekemuodon lisäämiseksi rikoslakiin etenee*. Suunnitelmallisissa ja laajamittaisissa CITES-tuotteisiin ja -lajeihin liittyvissä rikoksissa seuraamusten tulisi olla oikeasuhtaisia ja tosiasiallisesti vaikuttavia. Tällaisten rikosten selvittämiseksi olisi perusteltua voida käyttää pakkokeinoja nykyistä laajemmin mm. tekijöiden selvittämiseksi. Samaa on peräänkuulutettu Suomen kansallisen ympäristörikosseurantatyöryhmän ympäristörikoksia koskevassa vuosiraportissa vuonna 2012. Valtiovarainministeriö yhtyy työryhmän näkemykseen.

Lisäksi työryhmä pyytää oikeusministeriötä selvittämään, voitaisiinko ELY-keskukset valtuuttaa tekemään alueellisia valvontatarkastuksia. Valtiovarainministeriö kannattaa, että sisäisen valvonnan järjestämistä ja voimavarojen kohdentamista selvitetään perusteellisesti.

Pvm: 7 huhtikuuta 2014

osastopäällikkö, ylijohtaja

Lasse Arvela

ylitarkastaja

Suvi Aaltonen